

JUSTITSMINISTERIET

Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. oktober 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Laura Hvass Jørgensen
Sagsnr.: 2020-0030-4759
Dok.: 1635395

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1835 (Alm. del), som Folketin-
gets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. september 2020.
Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten
Messerschmidt (DF).

Nick Hækkerup

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1835 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere rapporten »Human Rights and Migration« af den norske professor Ole Gjems-Onstad, idet der især udbedes en vurdering af afsnittet om udpegningen af dommere ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor der blandt andet skrives om den norske dommer: »at the same time his judgements at the Norwegian Supreme Court and his many publications on human rights law reveal that Mr. Bårdsen is the most maximalist human rights judge the Norwegian Supreme Court has ever seen. He has penned some strong minority votes and in later lectures and articles has openly criticised the »other side« in decisions of the Court in which he has been involved. Such criticism is not especially common among Norwegian Supreme Court judges. Bårdsen has also been quite public in advocating an expansionist attitude to the application of human rights law«?”

Svar:

1. Rapporten ”Human Rights and Migration – a critical analysis of the jurisprudence of the European court of Human Rights” (2020) af dr.jur. Ole Gjems-Onstad indeholder en kritisk analyse af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), herunder i forhold til udlændingeområdet. Ifølge rapporten har EMD’s aktivistiske fortolkningsstil medført, at EMD i visse domme har udformet ny lovgivning uden demokratisk repræsentation eller mandat, og det gøres endvidere gældende, at EMD ikke i tilstrækkelig grad har overvejet konsekvenserne af dens til tider udvidende og rigide fortolkning af EMRK.

Derudover fremhæver rapporten, at EMD’s aktivistiske fortolkningsstil har nær sammenhæng med valg af dommere til EMD. Der er ifølge rapporten behov for mere moderate dommere ved EMD, som i højere grad er på bølgelængde med synspunkterne hos majoriteten af Europas befolkning frem for førende tekniske eksperter i menneskerettigheder.

2. Jeg er enig med det i rapporten anførte om, at EMD har afsagt domme, der går for vidt og kan betegnes som aktivistiske, og at der er behov for at udfordre EMD’s fortolkning af EMRK.

Det er et vigtigt fokuspunkt for regeringen, at Danmark er et land, der fører en åben dialog om og med EMD, og at den åbne dialog sker både nationalt

og internationalt, herunder i relevante politiske sammenhænge, i regi af Europarådet og direkte ved EMD. I denne dialog har regeringen fokus på at udfordre fortolkninger af EMRK, der går for vidt, og på at værne om det politiske råderum, herunder navnlig på udlændingeområdet.

Under det danske formandskab for Europarådets Ministerkomité i 2017-2018 blev der gennemført et omfattende EMRK-projekt med fokus på et mere balanceret, fokuseret og effektivt europæisk menneskerettighedssystem. En del af projektet havde også fokus på EMD's fortolkning af EMRK.

Projektet resulterede i, at Europarådets 47 medlemsstater i april 2018 indgik den såkaldte København-erklæring om en reform af det europæiske menneskerettighedssystem. Erklæringen gør det bl.a. klart, at ansvaret for at overholde EMRK først og fremmest ligger hos de enkelte stater, og at EMD som udgangspunkt ikke skal sætte sin egen vurdering i stedet for de nationale myndigheders vurdering, når myndighederne har foretaget en hensynsafvejning i overensstemmelse med EMD's praksis.

Det er endnu for tidligt at sige noget endeligt om effekten af København-erklæringen, men det er regeringens klare opfattelse, at der fortsat er behov for opmærksomhed på at sikre et balanceret menneskerettighedssystem, herunder ved at fastholde det politiske fokus på medlemsstaternes skønsmargin og ved at adressere problemstillingen ved relevante lejligheder.

3. I forhold til valg af dommere til EMD er det selvsagt afgørende, at dommerne har de rette kvalifikationer til at udøve embedet.

Det følger af EMRK artikel 21, stk. 1, at dommerne skal nyde den højeste moralske anseelse og besidde de kvalifikationer, der kræves for udnævnelse til høje juridiske embeder, eller være retskyndige af anerkendt sagkundskab.

Det følger endvidere af EMRK artikel 22, at dommerne vælges af Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE), der består af 324 medlemmer af nationale parlamenter i Europarådets medlemsstater, herunder seks danske folketingsmedlemmer.

For at sikre, at dommerne ved EMD besidder de påkrævede kvalifikationer, skal kandidater igennem en toleddet godkendelsesprocedure, inden de udpeges af PACE.

Første led foregår i medlemsstaten, der skal indstille en liste med tre kandidater til PACE. Europarådets Ministerkomité vedtog i 2012 retningslinjer for udvælgelsen af kandidater til dommerstillinger ved EMD. Retningslinjerne stiller en række specifikke krav til den nationale proces, herunder at processen skal være gennemsigtig og retfærdig.

Det fremgår bl.a. af retningslinjerne, at medlemsstaten bør fremsende kandidatlisten til et rådgivende ekspertpanel under Europarådet, som vurderer kandidaternes kvalifikationer, før listen sendes til PACE.

På baggrund af denne procedure indstiller det enkelte land tre kandidater til PACE. Kandidatlisten vurderes indledningsvist af PACE's udvalg om valg af dommere til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvis medlemmer skal have juridisk indsigt og erfaring.

Det fremgår af PACE's resolutioner 1646 (2009) og 1366 (2004), som ændret ved resolution 2278 (2019), at en kandidatliste kan forkastes af en række processuelle grunde. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis den nationale udvælgelsesproces ikke har været tilstrækkeligt gennemsigtig og retfærdig, eller hvis det rådgivende ekspertpanel under Europarådet ikke blev inddraget i processen.

Hvis listen ikke forkastes af processuelle grunde, udspørger udvalget hver af de tre kandidater. Herefter afgiver udvalget en indstilling til PACE.

Udvalget kan indstille til PACE, at listen bør forkastes af materielle grunde, f.eks. hvis ikke samtlige kandidater på listen er tilstrækkeligt kvalificerede. Hvis alle kandidaterne er egnede, indeholder udvalgets indstilling en tilkendegivelse af prioritering blandt de tre kandidater.

PACE stemmer herefter om kandidaterne. Hvis en kandidat opnår absolut flertal i første stemmerunde, anses kandidaten for valgt. Hvis ingen af kandidaterne har opnået absolut flertal, afholdes der en yderligere stemmerunde.

Europarådet er et internationalt samarbejde på tværs af mange lande og mange retstraditioner. Deltagelse i et sådant samarbejde forudsætter, at man respekterer den aftalte beslutningsproces, herunder at det er de enkelte lande, der indstiller kandidater til dommerposter ved EMD.

Det er således en præmis, når man indgår i et internationalt samarbejde med mange lande og mange retstraditioner, at medlemsstaterne kan indstille kandidater, som Danmark ikke nødvendigvis ville have indstillet.